

Den 27. oktober 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

NORGE SKAL VERNES MED VILJER AV STÅL.

Jødeprogromene i Danmark ble satt i verk etter Himmlers ordre, til tross for at tyskernes førende menn i landet, dr. Best, von Hannecken og von Kannstein skal ha talt i mot. Bak Himmler skimtes politigeneralen Dalwege, som skal ha tilrådet aksjonen. Ryktene om arrestasjonene sivet ut den 29. september, og det førte med seg at mange jøder kom seg bort i tide. Omkring 3000 gestapoagenter var kommet til Kjøbenhavn for å ta del i rassiaene. Deretter begynte tyskernes brutale menneskejakt under ledelse av SS-avdelinger og danske nazister. Natt etter natt ble jøder i tusentall arrestert på den mest skånseløse måte. Barn og oldinger ble slept ut av sine senger og ført bort. Mange flyktet i bare nattøy inn i skogene, hvor gode dansker tok seg av og hjalp atskillige. Beboerne i den jødiske gamleheim, folk mellom 70 og 90 år, ble slått og jaget ned trappene til tre ventende politibiler. Danske patrioter skjøt den tyske sjåføren på den ene av bilene og fikk ført de jødene, som var i den, i sikkerhet. Enkelte steder kom det til kamp mellom ubevepnede dansker og SS-folk, og under kampen kom mange jøder seg vekk. Hjerteskjærende scener utspiltes under nettenes redselsgjæringer. Barn ble skilt fra foreldre, familiene ble spredt. Nazismens djevleskap nådde nye høyder. Det er kjent at hele jødefamilier, som ikke hadde mulighet for å komme seg bort, tok seg av dage, for ikke å komme i Gestapos klør. Over det hele lyser danskenes uselviske og dristige hjelpsomhet. Det danske folk har på ny vist verden et mot og en innsats som står som et lysende eksempel. Under kampene mellom dansker og tyskere og under de hjelpeaksjoner som danske patrioter iverksatte, ble helt ukjente mennesker venner for livet.

I store skarer dro de jødiske flyktninger ned til Øresundskysten, hvor danske fiskere gjorde alt de kunne for å hjelpe dem i sikkerhet over til Sverige. Barna ble gitt bedøvende midler, for at ikke deres fortvilede gråt skulle røpe flyktningene. I skøyter og robåter - gjennom tyske minebelter og i fare for tyske krigsfartøyer - kom hundrer seg over til Sverige. Mange av jødene hadde ved framkomsten blodige og forrevne hender. Fingrene var stive, men familien, hustru og barn, var rodd til et fritt land. Vi kunne nevne hundrevis av eksempler på danskenes hjelpsomhet. I flere tilfeller kastet tyske soldater i skan uniformene og hjalp jødene. Men de danske forredere, frikorps Danmark, gikk tyskernes ærender, og i et par tilfeller "skaffet" de jøder skøyter til overfart, for deretter å angi dem. De fleste jøder kom over til Sverige med tomme hender, men de er blitt vennlig mottatt

Over Thyras brystne led blod i strømme randt;
tysken måtte kjøbe hel dyrt hvert fjed han vandt.
Vegen er for overmagt liden flok til sidst;
men af Danmarks ære den intet haver mist'.

E. Ploug.

Vi er kommet over et brev fra ordføreren i Stavanger, Høst, til Innenriksdepartementet. Brevet, som ikke trenger noen kommentarer, gjengir vi:

Stavanger Kommune.
Innenriksdepartementet,
Førr innenriksråd Dahl, Oslo.

Stavanger, 10. septbr. 1943.

Det er meg bekjent at fylkesmann og fylkesfører igår har sendt et nytt brev til departementet i anledning av mine stillinger i Stavanger kommune. Jeg ber om å gjøre oppmerksom på: 1. at jeg har bedt om å få oppnevnt en ny varaordfører, da jeg har grunn til ikke lenger å stole på den nuværende, 2. at fylkesmannen isteden foretrakk å søke mig avskjediget, 3. at fylkesføreren overfor mig og min hustru erklærte at han måtte "gi eider for presset" da forskjellige dårlige elementer i N.S. ellers ville gå opp og slå ihjel ordføreren, 4. at vi lever i en rettsstat, Førerens Norge, og om jeg selvsagt tar trussler med samme arroganse som jeg tok den slags da jeg tidligere kjørte Føreren til steder hvor vi ikke skulle komme levende frem - nå jeg fastholde, 5. at selv voldtektsforbrytere og mordere i det ringeste får meddelt hvad anklagen går ut på, 6. at jeg til datum ikke har nævnt om hvad fylkesmannen og hans drabanter har anført mot mig, 7. at jeg derfor må henstille til hr. innenriksråden å oversende mig sakens dokumenter til uttalelse.

Det er etter min mening ingen grunn til å føre strudsepolitikk. Vi må se den rene sandhet i øinene for Førerens og partiets skyld. Det er i Stavanger 60.000 mennesker, hvorav ca. 700 tilhører N.S. inklusive kvinner, hirdlegionærer og barn. Herav er ca. 100 mot ordføreren. Av disse 100 er f.eks. 3 avskjediget fra kommunen før min tid-for-underslag og drukkenskap. En hel del av de andre er rasende fordi deres stilling ikke korrumpert er bedret, fordi de er N.S. Å få nye medlemmer i Stavanger anser jeg det utelukket - og heri er fylkesføreren helt enig - fordi folk som mer eller mindre deler vår oppfatning ikke vil tvinges til ved et medlemskap å måtte omgås folk som de vil skamme sig over å omgås. Ordføreren har derfor valgt den linje å modengjøre de ca. 60000 til overgangen til en ny tid. Han mener at man ved fred, orden og rettferd kan bringe hele det vanskelige Stavanger til modning, så N.S. når det helt selvstendig skal regjere, har folket her med sig. Dette er de facto lykkedes. Den alminnelige mening i Stavanger er at hvis N.S. var som ordføreren, vilde alt være bra. Jeg har dog aldri veket fra de linjer min fører har trukket. Men takket være de økonomiske linjer som Innenriksdepartementet og Næringsdepartementet har knesatt, og jeg som ordfører - nævnt har fulgt, er ulykkeligvis ordføreren og finansrådmannen blitt såvidt populær at det naturligvis vekker et visst raseri hos de 100 ultrajacobinere. La mig gi et enkelt solskinsbillede. Jeg omgås og ser i mitt vakre hjem generaler, admiraler, oberster og de høieste innen Wehrmacht. Det er dannde fine mennesker, og jeg har ved min personlighet og ved at jeg er dekorert både av der Führer og av Reichsminister Goebbels, kunnet bringe Stavanger store fordeler og behandles anderledes enn andre. Igår var min frue og jeg invitert til en tysk konsert, hvor vi satt på første benk mellom to tyske generaler. De underholdt sig med min frue og mig i foyeren før konserten temmelig lenge mens alle tyske offiserer stod "Rett". Imorgen heter det naturligvis i partikretser en masse ting. Jeg kan da ikke hjelpe hvordan tyskerne plaserer mig og at de nå "honoratiores" blir ubemerket og plisert på benker endel bakenfor. Vil min fører nå frem, så nå han nytte folk som vinner befolkningens tillid og sympati og gi disse sin ubetingede støtte gjennom sine regjeringsdepartementer etter sin egen programpost om å anbringe den beste mann på sin post og holde all korrupsjon utenfor. Medlemskap i N.S. gir ikke straks allviden. Loyalitet og dyktighet er viktigere. Når jeg gir denne utredning, er det fordi jeg mener at pensjonert politibetjent Karlsen i kort tid vil bringe kommunen i kaos, og en annen jeg har hørt nevne i samme forbindelse, er to ganger straffet. På min kommunes vegne roper jeg et varsko - selv om jeg personlig helst vil stille mig til Førerens tjeneste annetsteds.

Heil og Sæl. Høst, ordfører.

Fredsbedingungen.

Et dokument om prinsippene for fredsordningen med Tyskland er blitt sendt ut av en "Post-War Policy Group", bestående av konservative medlemmer av underhuset og øverhuset under Sir John Cardlaw-Mile's ledelse. De foreslåtte betingelser, som er altfor lange til å gjengis her, innbefatter den fullstendige og ubegrensede besettelse av Tyskland: fullstendig tysk avrustning, avvikling av tysk aeroplanindustri og nedlegging av tungindustri og de kjemiske industrier i den utstrekning de er grunnlag for ammunisjonsfabrikasjon, overflytning av befolkningsdeler, kontroll av tysk kringkasting, oppdragelse og trykkerivirkosomhet: erstatning av stjålet eiendom: erstatning for voldt skade: betaling av okkupasjonskostninger og forbud mot lån til Tyskland.

Dette er hårde betingelser. Hvis de ble til virkelighet fullt ut, ville de skape en fred hårdere enn Versailles-freden og påføre de seirende nasjoner en plikt til tilsyn og vakt, som ville bli både vanskelig og langvarig. Det kan være at dette ville være en riktig veg at gå. På det punkt er oppfatningen i dette land (England) ikke enig, men man bør gjøre sig helt klart at hvis man følger denne kurs, vil den utsette til en uoverskuelig fremtid enhver mulighet for virkelig forsoning med det tyske folk. Det vil pålegge seierherrene, og særlig det britiske folk, en meget stor opprustning og en meget tung beskatning og en tilsvarende tyngende politisk og økonomisk kontroll i England. Alt dette vil det britiske publikum sikkert være beredt til å påta sig, hvis det var overbevist om at det var riktig og nødvendig. Men et ennu mer nødvendig krav er at det engelske publikum når det en gang gikk inn på denne veg, skulle være forberedt på å fortsette den uten slingring for minst to generasjoner uten nogen slags anfall av likegyldighet, avslappelse eller uklarhet. Å pålegge betingelser som vil drive enhver tysker til raseri, og så etter 5 år la Tyskland seile sin egen sjø, er den absolutte sikre veg til elendighet.

Dette gjør det nødvendig å undersøke meget nøye de menns forutsetninger, som har gått i gang med en slik politikk. De tilhører torypartiet og dets mest konservative fløy. Ikke få av dem understøttet høylydt engelsk avvepningspolitikk og skjelte ut som krigshissere de som advarte mot hva som ville komme. Det ville være vanskelig å finne blandt dem noen som gjorde seg bemerket ved å tale for imøtekommenhet mot Tyskland da dette ennu var et demokratisk land, eller som pådrog sig Mr. Chamberlains uvilje ved å støtte Mr. Churchill den gang hans røst lød ensom. Det er bemerkelsesverdige at etter forrige krig var det de harde og nøkterne forretningsmenn (Mard-face businessmen), som forlangte en hevners fred av Lloyd George: og det var også disse som var de første til å gi etter for nazipropagandaen og be om medlidenhet for de stakkars tyskere. Man kan våge den spådom, at med de alminnelige forutsetninger de har, som har undertegnet det her omhandlede forslag, vil de være de første til å rope på en nedskjering av Englands forpliktelser og en nedsettelse av kontrollorganisasjonens - de forpliktelser og den kontroll som er en betingelse for at denne politikk skulle være mulig.

Det kan være at det britiske folk vil gå med på å påta seg og fortsette med tunge byrder og ansvaret for en fredelig ordning i Europa, men det er tegn som tyder på at de ikke ønsker å drive inn i en slik politikk av den her omhandlede gruppe.

"Economist".

Siste nytt:

Sovjetsamveldet: Lørdag kveld sendte marsjall Stalin ut dagsordre med melding om Melitopols erobring. Byen ble inntatt med storm. Russerne rykker vestover fra Melitopol og har erobret en rekke byer og andre bebodde steder på den Nogaiske steppe. Syd for byen har russerne avansert 20 km. og har brutt igjennom sterke tyske forsvarslinjer. De står nå knappe 90 km. fra Krim. Mandag kveld kom en ny seiersmelding fra Moskva, idet en dagsordre fra Stalin meldte at general Malinovskys tropper hadde inntatt byene Dnjepropetrovsk og Dnjeprordsersjinsk etter en glimrende utført knipetangsmanøvre. Natt til mandag satte russiske styrker over elven på begge sider av Dnjepropetrovsk. Tanks og tropper ble bragt over på tømmerflåter. 100-vis av russiske kanoner og 100-vis av bombefly reddet veien for troppene, som rykket fram i 4 kolonner og inntok byen med storm. Det ble tatt et enormt bytte av biler, tanks, ammunisjon og forråd av alle slag. Tyskerne gjorde innbitt motstand, også etter at de russiske tropper var kommet inn i byen. Russerne forfølger de slagne tyskere i retning Nikopol og tyskerne får ikke tid til å ødelegge de landsbyer de må rømme. Nikopol har vært gjenstand for kraftige bombeangrep. Framrykkingen mot Krivoi Rog fortsetter, og russiske fortropper står 4-5 km. fra byen, som nå beskytes av russiske kanoner. Tyske motangrep nord for byen er blitt knust. Byen Losovatka, 10 km. nord for Krivoi Rog, er befrikket. Tyske militærskribenter karakteriserer slaget i Dnjepr-buen som "Verdenshistoriens største slag" og legger ikke skjul på stillingens alvor. Von Mannsteins armé, som består av vel 50 tyske divisjoner, kjemper en fortvilet kamp for å unngå innringning. Det er i allfall sikkert at tyskerne må oppgi hele Dnjepr-buen, Kremensjug - Cherson. Krim evakueres av tyskerne. I de øvrige frontavsnitt meldes om russisk framgang, særlig ved Gomel, Kiew og vest for Smolensk, hvor russerne søndag tok over 2000 fanger etter et større slag.

TREMAKTSKONFERANSEN fortsetter sine drøftelser. Mens de tre utenriksministrene forhandler om de prinsipielle spørsmål, møtes de tekniske og politiske rådgivere i lange, nattlige møter. "Evening Standard" skriver: "Menneskeheten har rett til å sette store forhåpninger til Moskva-konferansen. Den gir grunn til større håp om en varig fred enn drøftelsene fra forrige krig ga". Eden hadde med seg et album med bilder av de skader som Royal Airforce har anrettet i Tyskland. Cordell Hull ble mottatt av Stalin igår. Mr. Eden mottok igår sendemenn fra Belgia, Jugoslavia, Tsjekkoslovakia og Iran i den britiske ambassade.

I Italia går de allierte støtt og sikkert framover mellom 5-10 km. pr. dag. Den 8. arme, som kjemper nord for Fermo, står bare 5 km. fra Vasto. Vasto er endepunktet for en stor hovedvei, som opprettholder forbindelsen med de tyske tropper som kjemper mot 5. amerikanske arme. På Midtfronten ble igår 3 byer til inntatt, deriblant Boiano, 25 km. fra Isernia. Bombingen av veier, jernbaner og flyplasser i Italia og på Balkan fortsetter. Kampfronten i Italia er 160 km. bred, og til nå er over 1/3 av Italia okkupert. På Balkan og i Italia er 35-40 tyske divisjoner bundet. Under kampene i Italia hittil har de allierte hatt et tap av 15000 døde og sårede.

Jugoslavernes hovedkvarter melder at byen Barce i Bosnia er erobret.

168 japanske fly ble ødelagt under et amerikansk flyangrep mot Raboul på New Britain. 4 amerikanske fly gikk tapt. Angrepet fant sted i helgen.

Vestfronten: Natt til lørdag ble Kassel og Frankfurt Am Main bombet av store britiske flystyrker. 44 allierte fly gikk tapt. Under det siste angrepet over Leipzig ble 1500 tonn bomber sloppet ned. De senere dager har allierte bombere vært over Tyskland, Holland, Belgia og Frankrike dag og natt og bombet flyplasser og jernbanemål. 4 tyske E-båter ble senket og 7 skadet under et angrep som 30 tyske E-båter gjorde mot en konvoy på Englands østkyst. Ingen allierte skip gikk tapt.

Politikonstabel i Skien, Alfred R. Jensen, er en meget farlig angiver. Han er ikke medlem av N.S., men arbeider for Gestapo med oppklaring av kilden til de illegale aviser. Han har angitt flere personer. Han opptrer som jøssing.